

PÄÄTÖS

30.1.2025

VN/35482/2024

TYÖRYHMÄ VALMISTELEMAAN EHDOTUSTA HALLITUKSEN ESITYKSEKSI UUDEKSI AHVENANMAAN ITSEHALLINTOLAIKSI

Toimeksianto

Oikeusministeriö on tänään päättänyt asettaa työryhmän, jonka tehtävänä on yhdessä Ahvenanmaan maakunnan hallituksen kanssa viimeistellä ehdotus hallituksen esitykseksi uudeksi Ahvenanmaan itsehallintolaiksi.

Työryhmän toimikausi on 3.2.2025-31.1.2026.

Työryhmätyöskentelyn tueksi ja seurantaan oikeusministeriö on lisäksi päättänyt asettaa korkean tason seurantaryhmän.

Tavoitteet

Tavoitteena on kehittää ja nykyaikaistaa itsehallintojärjestelmää.¹

Pääministeri Petteri Orpon hallitusohjelman mukaan Ahvenanmaan itsehallintoa kehitetään ja vaalitaan hyvässä yhteistyössä ja dialogissa Ahvenanmaan maakunnan kanssa. Ahvenanmaan itsehallinnon uudistamistyötä jatketaan.

1 ITSEHALLINTOLAKITYÖRYHMÄ

Työskentelyn lähtökohdat

Työryhmän on laadittava mietintönsä hallituksen esityksen muotoon.

Uudistuksen jatkotyöskentelyn lähtökohtina ovat lausunnoilla vuosina 2021–22 ollut Ahvenanmaan itsehallintolain esitysluonnos ja siitä saadut lausunnot² sekä oikeusministeriön Ahvenanmaa-työryhmän 2023³ mietinnöt⁴ ja näistä saadut lausunnot. Itsehallintolain uudistamisen alkuperäisenä perustana ovat

¹ Eduskunta on lausumallaan edellyttänyt, että hallitus ryhtyy pikaisiin toimiin Ahvenanmaan itsehallintolain kokonaisuudistuksen toteuttamiseksi (HE 320/2018 vp – EV 259/2018 vp – EK 26/2019 vp sekä EK 31/2024 vp – K 2/2024 vp ja PeVL 31/2024 vp – K 2/2024 vp).

² Dnro VN/846/2018; säädöshanke OM016:00/2013.

³ Dnro VN/3796/2023; Hanke OM024:00/2023.

⁴ Oikeusministeriön mietintöjä ja lausuntoja 2024:3, Ahvenanmaa-työryhmän mietintö ja ehdotus laiksi Ahvenanmaan itsehallintolain muuttamisesta, <http://urn.fi/URN:ISBN:978-952-400-931-7> ja 2024:36, Ahvenanmaa-työryhmän 2023 mietintö, Selvitys eräistä Ahvenanmaan itsehallinnon kehittämiseen liittyvistä kysymyksenasetteluista, <https://urn.fi/URN:ISBN:978-952-400-246-2>.

Postiosoite

Postadress

Oikeusministeriö
PL 25
FI-00023 Valtioneuvosto
Finland

Käyntiosoite

Besöksadress

Meritullinkatu 10
00170 Helsinki
Finland

Puhelin

Telefon

0295 16001
Internat.
+358 295 16001

Faksi

Fax

09 160 67730
Internat.
+358 9 160 67730

S-posti, internet

E-post, internet

kirjaamo.om@gov.fi
www.oikeusministerio.fi
www.justitieministeriet.fi

parlamentaarisen Ahvenanmaa-komitean loppumietintö⁶ ja Itsehallintolakityöryhmän 2018 linjausehdotukset⁷.

Päättämällään työsuunnitelmalla työryhmä rajaa ne asiat, joita on hallituksen esityksen viimeisteleminen tarpeen selvittää.

Jos on erityisiä syitä, työryhmä voi työsuunnitelmassaan myös arvioida ja ehdottaa esitysluonnoksesta eräitä rajaamia asioita käsiteltäviksi nopeutetulla aikataululla nykyisen Ahvenanmaan itsehallintolain muuttamiseksi (ns. vaiheittainen eteneminen).

Työryhmä voi tarpeen mukaan perustaa alajaostoja tai muita virkamiesyhteistyöhön perustuvia toimintamekanismeja erityistä oikeudellista tai hallinnonalakoh- taista asiantuntemusta vaativien kysymysten selvittämiseksi, arvioimiseksi ja ratkaisuvaihtoehtojen luonnostelemiseksi,

Työryhmän on kuultava tasavallan presidentin kansliaa, korkeinta oikeutta, korkeinta hallinto-oikeutta, Ahvenanmaan valtuuskuntaa, ministeriöitä ja Ahvenanmaan maakunnan hallitusta. Työryhmä voi myös kuulla muita viranomaisia, asiantuntijoita korkeakouluista ja yliopistoilta sekä ulkopuolisia asiantuntijoita.

Työryhmän on erikseen sovittavalla tavalla raportoitava ja jalkautettava samalla asetetulle korkean tason seurantaryhmälle valmistelun etenemisestä itsehallintolakityöryhmässä.

Määräaika

Päätös mietinnöstään työryhmän on tehtävä vuoden 2026 tammikuun loppuun mennessä.

Kokoonpano

Puheenjohtajaksi määrätään:

Oikeusneuvos *Gustav Bygglin*

Jäseniksi määrätään:

1. *John Eriksson*, hallintopäällikkö, Ahvenanmaan maakunnan hallitus;
2. *Janina Groop-Bondestam*, lainsäädäntöneuvos, oikeusministeriö;
3. *Linnéa Johansson*, osastopäällikkö, Ahvenanmaan maakunnan hallitus;
4. *Filip Kjellberg*, finanssineuvos, valtionvarainministeriö;
5. *Mia Mäkinen*, erityisasiantuntija, sosiaali- ja terveysministeriö⁷ ja
6. *Niclas Slotte*, vanhempi oikeusasiantuntija, Ahvenanmaan maakunnan hallitus.

Työryhmän pysyvinä asiantuntijoina ovat:

⁶ Oikeusministeriön mietintöjä ja lausuntoja 33:2017, Ahvenanmaan itsehallinnon kehittäminen, Ahvenanmaa-komitean 2013 loppumietintö.

⁷ Oikeusministeriön mietintöjä ja lausuntoja 14:2018, Ahvenanmaan itsehallinnon kehittäminen, Itsehallintolakityöryhmän 2018 linjausehdotukset <http://urn.fi/URN:ISBN:978-952-259-690-1>.

⁷ Sosiaali- ja terveysministeriön nimeämisesityksestä johtuvista syistä (VN/35482/2024-STM-8) osallistuu erityisasiantuntija Mäkinen työryhmän aloitus- ja päättämiskokouksiin sekä kokouksiin, joissa käsitellään yleisiä asioita. Työryhmän

1. Maria *Guseff*, yksikönpäällikkö, lainsäädäntöneuvos, ulkoministeriö;
2. Peter *Lindbäck*, VT, Ahvenanmaan maakuntapäivien jäsen (Liberaalit),
3. Yrsa *Nyman*, yksikönpäällikkö, lainsäädäntöneuvos, oikeusministeriö;
4. Sten *Palmgren*, OTL ja
5. Emil *Waris*, oikeusneuvos, korkein hallinto-oikeus.

Sihteeristö

Työryhmän sihteeristöön määrätään:

1. Helena *Blomqvist*, lainvalmistelija, Ahvenanmaan maakunnan hallitus,
2. Kristel *Englund*, neuvotteleva virkamies, oikeusministeriö,
3. Janina *Groop-Bondestam*, lainsäädäntöneuvos, oikeusministeriö ja
4. Rasmus *Lindqvist*, oikeusasiantuntija, Ahvenanmaan maakunnan hallitus.

Työryhmän jäsenten ja pysyvien asiantuntijoiden edellytetään tarvittaessa osallistuvan esiselvitysten ja työryhmän mietinnön laatimiseen.

Työryhmä päättää:

1. viestinnästään työryhmän työstä ulospäin;
2. työsuunnitelmastaan. Työsuunnitelmassa työryhmä tekee rajauksen siitä, mitä uusia asioita otetaan käsittelyyn viimeisessä esitysluonnoksessa käsiteltävien asioiden lisäksi;
3. alajaostojen tai muiden virkamiesyhteistyöhön perustuvien toimintamekanismien perustamisesta erityistä oikeudellista tai hallinnonalakohtaista asiantuntemusta vaativien kysymysten selvittämiseksi, arvioimiseksi ja ratkaisuvaihtoehtojen luonnostelemiseksi;
4. kuulemistensa järjestämisestä ja niistä asiantuntijoista, jotka kutsutaan kuultaviksi;
5. raportoinnistaan valmistelun etenemisestä korkean tason seurantaryhmälle ottaen huomioon seurantaryhmän raportoinnista esittämät toiveet;
6. työryhmän sisäisestä menettelystä esimerkiksi eriävän mielipiteen ilmoittamisessa; sekä
7. sijaisen käytöstä, jos jäsen on estynyt osallistumasta yksittäiseen kokoukseen.

2 KORKEAN TASON SEURANTARYHMÄ

Työryhmän työtä tukee ja seuraa samanaikaisesti asetettu korkean tason seurantaryhmä.

Seurantaryhmään määrätään seuraavat korkean tason edustajat:

1. Johan *Ehn*, Ahvenanmaan edustaja Helsingissä;
2. Nina *Fellman*, Ahvenanmaan maakuntapäivien jäsen (Socialdemokraterna);
3. Harry *Jansson*, Ahvenanmaan maakuntapäivien jäsen (Centern);
4. Kristiina *Kokko*, valtiosihteeri, valtioneuvosto, Kokoomuksen hallitusryhmä;

---

muihin kokouksiin osallistuu sosiaali- ja terveysministeriön muu edustaja/t ministeriön osastolta, jonka toimialaan kyseisen kokouksen aiheet kuuluvat. Näissä tapauksissa sosiaali- ja terveysministeriön edustaja määritellään sosiaali- ja terveysministeriön toimesta ennen jokaista kokousta asialistan perusteella.

5. Julia *Lindholm*, vt. maakuntapäivien pääjohtaja, Ahvenanmaan maakuntapäivät;
6. Päivi *Nerg*, valtiosihteeri, valtioneuvosto, Kristillisdemokraattien hallitusryhmä;
7. Mikaela *Nylander*, valtiosihteeri, valtioneuvosto, Ruotsalaisen kansanpuoleen hallitusryhmä ja
8. Antti *Salminen*, valtiosihteeri, valtioneuvosto, Perussuomalaisten hallitusryhmä.

Seurantaryhmä kokoontuu säännöllisin väliajoin erikseen sovittavalla tavalla.

Seurantaryhmän puheenjohtajana toimii vuorotellen valtioneuvoston korkean tason edustaja ja Ahvenanmaan maakunnan edustaja ryhmässä. Vuorottelevasta puheenjohtajuudesta huolehtii valtiosihteeri Kristiina *Kokko* ja maakuntapäivien jäsen Harry *Jansson*.

Seurantaryhmän sihteerinä toimii työryhmälle määrätty sihteeristö.

Seurantaryhmän pysyvänä asiantuntijana on työryhmän puheenjohtaja.

Ahvenanmaan kansanedustaja Mats Löfströmillä on oikeus olla läsnä ja käyttää puheenvuoroa seurantaryhmän kokouksissa.

3 YLEISTÄ

Työkieli

Itsehallintolakityöryhmän ja seurantatyöryhmän työkieli on Ahvenanmaan itsehallintolain 36 §:n ja kielilain (423/2003) 31 §:n 2 momentin mukaan ruotsi. Tarvittaessa järjestetään tulkkausta seurantaryhmän kokouksissa.

Tasa-arvolaki

Työryhmän ja seurantaryhmän asettamisessa on otettu huomioon naisten ja miesten välisestä tasa-arvosta annetun lain (609/1986), *tasa-arvolaki*, 4 a §:n 1 momentti, jonka mukaan valtion komiteoissa, neuvottelukunnissa ja muissa vastaavissa toimielimissä, tulee olla sekä naisia että miehiä kumpiakin vähintään 40 prosenttia, jollei erityisestä syystä muuta johdu. Työryhmä täyttää tasa-arvolain vaatimukset.

Kustannukset

Oikeusministeriö hyväksyy puheenjohtajalle ja valtioneuvoston, muiden valtion viranomaisten, tuomioistuinten ja Ahvenanmaan maakunnan itsehallintoviranomaisten ulkopuolisille asiantuntijoille maksettavan palkkion ja matkakustannukset, kuitenkin niin, että Ahvenanmaan maakunnan hallitus vastaa tällä päätöksellä pysyväksi ja riippumattomaksi asiantuntijaksi maakunnan hallituksen esityksestä määrätyn OTL Palmgrenin tehtävästä johtuvista kustannuksista. Oikeusministeriö vastaa myös tuomioistuinlaitoksen asiantuntijoille aiheutuvista matkakustannuksista työryhmän matkustaessa Ahvenanmaan maakuntaan. Ministeriöt ja niiden alaiset viranomaiset sekä Ahvenanmaan maakunnan itsehallintoviranomaiset vastaavat työryhmän työstä aiheutuvista omista kustannuksistaan.

Ulkopuolisen puheenjohtajan palkkiosta ja mahdollisista matkakustannuksista johtuvat kustannukset sekä muut oikeusministeriölle tulevat kustannukset maksetaan momentilta 25.01.01 Oikeusministeriön toimintamenot.

Kunta- ja alueministeri
(Ahvenanmaan itsehallintoa
koskevien asioiden ministeri
oikeusministeriössä)

Anna-Kaisa Ikonen

Ylijohtaja, osastopäällikkö

Johanna Suurpää

JAKELU

Oikeusministeriö

- kansliapäällikkö,
- lainsäädäntöjohtaja,
- demokratia- ja julkisoikeusosasto,
- hallinto- ja ohjausosasto,
- viestintäyksikkö.

Valtioneuvoston hallintoyksikön tietotuki- ja julkaisuyksikkö

Valtion talous- ja henkilöstöhallinnon palvelukeskus

Työryhmän puheenjohtaja, jäsenet, pysyvät asiantuntijat ja sihteerit

Seurantaryhmän jäsenet ja Ahvenanmaan kansanedustaja

Tasavallan presidentin kanslia

Ålands landskapsregering

Valtioneuvoston kanslia ja muut ministeriöt

Korkein oikeus

Korkein hallinto-oikeus

Ahvenanmaan valtuuskunta

Oikeuskanslerinvirasto

Eduskunnan oikeusasiamiehen kanslia

Oikeusministeriön ministeriöiden Ahvenanmaa-yhdyshenkilöille tarkoitettu verkosto

VN/35482/2024-OM-10

Seuraavat henkilöt ovat allekirjoittaneet tämän asiakirjan sähköisesti /

Följande personer har undertecknat denna handling elektroniskt /

This document has been signed electronically by the following persons: